

PARTIDUL CONSERVATOR

Liga "Vlad Țepeș"

PARTIDUL CONSERVATOR

PARTIDUL CONSERVATOR.....	1
Liga "Vlad Țepeș" 1	
1.) Al.Marghiloman , Doctrina conservatoare, 18 febr.'23 (p. 111-117).....	3
▫ Partide politice . 3	
▫ Doctrina conservatoare. 4	
▫"Forme fără fond" 4	
▫ Tradiția . 4	
▫ Conservatorism social. 5	
2.) C.Rădulescu-Motru, Progresul în doctrina conservatoare,.....	5
▫ Evoluție // Revoluție 5	
▫ Percepția conservatorismului. 5	
▫ Partidele conservatoare. 6	
▫ Principiile conservatoare -concluzie- 6	
▫ Conservatorismul european . 6	
▫ Conservatorismul românesc. 6	
-----	7
Guvernul Maniu.Legislatura I .Sesiunea II . 1929 / 1930.....	7
-----	7
3.) M.D.Ralea, (PNȚ, deputat Fălciu) ,discurs la mesaj, 16 dec.'29.....	7
▫ Liga "Vlad Țepeș" - Filipescu. (vezi context la Doctrine politice) 7	
4.) P.C.Andrei (PNȚ,sfînga țărănistă) , discurs la mesaj, 16 dec.'29.....	7
▫ PNL 7	
▫ PNȚ - învătășiminte istorice - (vezi mai sus,ex.P.Conservator)	
7	
-----	8
Restaurația.Carol II , 8 iunie'30.....	8
-----	8
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31.....	8
-----	8
5) Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30.....	8
▫ Partidele 8	
▫ Retro PNR 8	
-----	9
Guvern Iorga-Argetoianu.Legislatura I .Sesiunea extraordinară.iunie 1931.....	9
-----	9
6.) Omagierea lui Iorga.60 de ani.18 iunie 1931.....	9
7.) C.Spulber (Liga "Vlad Țepeș"), discurs la mesaj, 25 iun.'31.....	9
▫ Monarhie 9	
▫ Guverul Iorga 9	
▫ Menirea ligii "Vlad Țepeș" 9	
8.) George Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 26 iun.'31.....	10
▫ Liga "Vlad Țepeș" 10	
9.) dr N.Lupu (PT) , discurs la mesaj , 30 iun.'31.....	10
▫ Liga VladȚepeș 10	
10.) Emil Ottulescu (Liga "Vlad Țepeș " , raportor la Răspuns la mesaj),.....	11
▫ Liga "Vlad Țepeș" 11	
11.) N.Mareș (Liga "Vlad Țepeș") interpelare , 2 iul.'31.....	12
▫ Fraudă ? calomnie ? 12	
12 .) Senator Traian Alexandrescu (independent, raportor la Mesaj) , 21 iul.'31.....	12
▫ Liga Vlad Țepeș. 12	
-----	13
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	13

.....	13
13.) Constituirea P.Conservator, 19.martie 1932, 1933, p. 1-25.....	13
▫ b) Programul Partidului Conservator	13
▫ c) Statutele P.C.Vlad Țepeș	14
14.) C.A.Spulber (Liga Vlad Țepeș , Partidul Conservator) ,.....	14
▫ Guvernul Iorga .	14
▫ 10 nov.'31 Congresul P.Conservator.	14
▫ Atitudinea față de evrei.	15
▫ Partidul Conservator - continuare -	15
▫ Nonintervenționismul de stat	16
▫ Conversiunea datoriilor agricole	17
▫ Soluția P.Conservator .	17
15.) Victor Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 25 nov.'31.....	17
▫ Argetoianu- ideea de partid.	18
▫ ACCuza , "cuzismul" ,	18
▫ Marile reforme : împrăștierea, votul universal.	18
▫ Partid conservator, conservatorism .	18
16.) dr.N.Lupu (PȚ), discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	19
▫ Conversiunea	19
▫ Majoritățile parlamentare.	19
17.) Costin Sturdza (Liga "Vlad Țepeș") , discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	20
▫ PNL – Duca	20
▫ Politica bugetară .	20
▫ Politica agrară	20
▫ Școala	20
▫ Politica externă.	21
▫ Parlamentarism	21
▫ Moravuri politice.	21
▫ Răspunsul la Mesaj.	22
18.) C.Spulber (Liga Vlad Țepeș) , Declarație la Conversiune , 25 febr.'32.....	22
19.) Emil Ottulescu (Liga Vlad Țepeș) , la conversiune, 4 mart.'32.....	22
20.) G.Ștefănescu-Goiceanu (PȚ-Lupu) , la conversiune , 5 , 6 martie '32.....	23
▫ Pozițiile partidelor față de conversiune	23
21 .) I.Florea (majoritar , iorghist ?) "Cazul Romulus Boilă " , 12 martie '32.....	23
22.) Liga "Vlad Țepeș " (C.Spulber).....	23
23.) N.Miclescu (P.Conservator, vicepreșed.Camerei) , Declarație la Conversiune ,.....	23
.....	24
Căderea gov.Iorga.....	24
Eșecul Titulescu.....	24
Guvern de "alegeri" Vaida.....	24
.....	24
24.) Partidul Conservator , Grigore Filipescu, atitudine, iun.'-iul.'32.....	24
25.) Manifest electoral , "Liga Vlad Țepeș" - Partidul Conservator, iul.'32.....	24
26) Rezultatele alegerilor din aug.'32.....	25

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

- 1 .**Al.Marghiloman**, Doctrina conservatoare, 18 febr. 1923
- 2.**C.Rădulescu Motru**, Progresul în doctrina conservatoare , dec.'22

Guvernul Maniu.Legislatura I .Sesiunea II . 1929 / 1930

3. **M.Ralea** (PNȚ),discurs parlamentar, 16 dec.'29
- 4 . **Petre Andrei** (PNȚ) , discurs parlamentar, 16 dec.'29

Restaurația.Carol II , 8 iunie'30

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31

5. **N.Iorga** (PND), discurs la mesaj, 5 dec.'30

Guvern Iorga-Argetoianu.Legislatura I .Sesiunea extraordinară.iun.iul'31

- Omagierea lui Iorga.60 de ani.**Al.Perițeanu**.18 iunie 1931
C.Spulber (Liga "Vlad Țepeș"), discurs la mesaj, 25 iun.'31
G.Grigorovici (PSD), discurs la mesaj, 26 iun.'31
Dr.Lupu (PT), discurs la mesaj, 30 iun.'31
Emil Ottulescu (Liga "Vlad Țepeș" , raportor la Răspuns la Mesaj)
discurs concluziv, 1 iul.'31 .
N.Mareș (Liga "Vlad Țepeș "), interpelare , 2 iul.'31
Tr.Alexandrescu (independent, raportor la mesaj, Senat) 1 iul.'31
-

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

13. **Constituirea P.Conservator**, 19martie 1932, broșură, 1933, p. 1-25.
a)Salutul "Epocii"
b)Programul partidului
c)Statutele P.C.Vlad Țepeș
14. **C.A.Spulber** (ex-Liga, Partidul Conservator) , discurs la mesaj, 24 nov.'31
Vict.Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 25 nov.'31
Dr.N.Lupu (PT), discurs la Mesaj, 3 dec.'31
Costin Sturdza , (P.C. - Liga Vlad Țepeș) disurs la mesaj, 3 dec.'31
18. **C.Spulber** (PC-Liga Vlad Țepeș) , Declarație la conversiune , 25 febr.'32
19. **Emil Ottulescu** (Liga Vlad Țepeș) , la conversiune , 4 martie '32
G.Ștefănescu-Goiceanu (PT) // la conversiune // , 5 mart.'32
I.Florea (majoritar , iorghist) "Cazul Romulus Boilă " , 12 martie '32
"Cazul Romulus Boilă " , 14 martie '32
// Declarații pro- Legea controlului averilor și apărarea onoarei
(contra calomniei) // **C. Spulber**, 14 mart.'32
23. **N.Miclescu** (P.Conservator ; vicepreșed.Camerei) , Declarație contra conversiunii ,
, 23 mart.'32
-

Căderea guv.Iorga Eșecul Titulescu Guvern de "alegeri" Vaida

24. **Partidul Conservator** , **Grigore Filipescu**, atitudine, iun.'-iul.'32
Manifest electoral , "**Liga Vlad Țepeș**" - **Partidul Conservator**, iul.'32
Rezultatele alegerilor din aug.'32
-

1.) **Al.Marghiloman** , **Doctrina conservatoare**, 18 febr.'23 (p. 111-117)

(Conferința la ISR)

Devotatul președ.al ISR i-a cerut o conferință pentru a complecta ciclul expunerilor teoriilor politice din țară.A făcut această precizare deoarece dorea să nu se creadă că a venit din oportunism la catedră.

Ar fi dorit să facă această conferință nu atunci (cînd doctrina conservatoare se bucura de o florescență și vigoare extraordinară) ,ci în alte zile (cînd sub povara impirecățunilor [?] și anatemelelor ...pentru biata opinie publică însemna învierea strigoilor.

Deși este om politic,va căuta să fie obiectiv.El se considera un conferențiar improvizat.Nu va vorbi despre partidul conservator, ci despre **doctrina conservatoare**. Marghiloman/'23

▣ Partide politice .

/ Titlul de "**conservator**" , în opoziție cu cel "**liberal**" sau "**radical**" ,
nu sunt decît **niște etichete**, care uneori nu corespund cu fondul.

S-a constatat că, sub imperiul necesităților, partidele conservatoare au trecut "**alături de ortodoxia conservatoare**" , după cum ,
în **partidele liberale** , vorba slăvită de "libertate" nu corespundea noțiunii de **libertate**.

De altfel, titlaturile se schimbă. P. conservator german se cheamă "**agrarian**"; în Belgia se cheamă "**clerical, catolic**"; iar în Anglia se cheamă de secole "**tory**" (o injurie pe care irlandezii catolici, în sec. XVII, au aruncat-o în capul conservatorilor anglicani)

/Pe cînd în Anglia parlamentarismul și constituționalismul bătea în plin, la noi, în **Moldova, un Cantemir tăia capul lui Miron Costin** și îi rășluia toată familia, iar în Muntenia, **un agă turc**, putea să **mazilească** pe un **Brîncoveanu** și să-l tîrască la Constantinopol! (p. 111)

/A făcut aceste precizări pentru a sublinia cît de "**crudă**", de "**tînără**", de "**lipsită de tradiție**" este **viața politică în România**.

Prin **1878**, un om cult ca **Grigorie Peucescu**, se credea obligat să scrie o broșură pentru a dovedi ...**necesitatea ființării partidelor politice**.

Marghiloman/'23

▣ **Doctrina conservatoare.**

/"**Doctrina conservatoare** este aceea care ține drept **un adevăr istoric**

că **progresul real, durabil, nu se poate face prin salturi**;

că el nu poate fi decît **rezultatul unei legături armonioase a trecutului cu prezentul**.

Instituțiile viabile ale unei societăți **se dezvoltă prin ele însăși**, prin traiul normal al societății. Dezvoltarea lor este înțelept s-o ajuți, s-o îndrumezi, spre progres."

/Progres, adică "**întinderea tot mai mare și mai adîncă a participățiunii poporului la harul civilizației**."

Instituțiile trebuiesc ajutate, "**nu să le arunci de-gata, cu sila, în calapodul pe care trufia unui om reformat** sau a unui **partid reformat**, l-a alcătuit în tăcerea **cabinetului** sau în zgomotul unui **club**".

< **O societate nu se construiește** cum se construiește o mașină;

o societate nu se reformează cum se drege o mașină. > (Beacosfield)

/ **Doctrina conservatoare** nu pierde din vedere 2 lucruri :

Învățămîntul trecutului -**tradițiunea**;

Starea reală a țării -**realitatea**.

Ea se adaptează oricărei forme de guvernare .

Franța, republică conservatoare ; Anglia, monarhie conservatoare.

Elveția, republică democratică, conservatoare.

Marghiloman/'23

▣ "**Forme fără fond**"

După **lovitura de stat** din 2 mai 1864, **s-a dat României, de-a gata**, făcîndu-se tabula rasa de toate instituțiile ei civile, penale și administrative ... **Codurile Napoleon și legislația administrativă franceză**, fără să se țină seama de diferența gradului de cultură.

Rezultatul ?

20-25 de ani, în România n-au mai fost acte de stare civilă !

(s-au luat de la călugării cărturari registrele de botez ținute în rînduială și s-au dat primarilor analfabeți ; tribunalele, erau ocupate cu "fabricarea" actelor civile; s-au îngreunat formele căsătoriei, țăranii nu s-au mai însurat, au trăit în concubinaj, crezînd că este legal!)

La fel s-a întîmplat cu administrația locală, cu justiția penală (juriile pe care le-am avut !)

(p.113)

Marghiloman /'23

▣ **Tradiția .**

Există țări cu tradiție (Anglia, Franța, Spania) și țări fără tradiții (Rusia).

În România avem **2 tradiții** : **religioasă** și a **proprietății**.

Celelalte ne lipsesc.

Marghiloman/

a)În Biserică, noi am păstrat și unele obiceiuri păgîne (banul în mîna mortului ; pomana)Am devenit un popor creștin și ne-am fixat așa.

Noi n-am cunoscut lupte religioase. Domnii noștrii, clădeau biserici.

Prin biserici și cărțile sfinte, s-a păstrat limba, cultura, chiar și structuri economice, mai ales în Basarabia și Transilvania .

Doctrina conservatoare este "religioasă" în acest sens.

Marghiloman/

b) Proprietatea este întruparea cea mai eminentă a activității și inițiativei omenești. **Ea s-a născut odată cu omul intrat stare socială**, din instinctul omenerii. Ea trebuie să rămână întregă. **Constituția** a fost înțeleaptă că a descris-o "**sacră și inviolabilă**". Vorbe "pompoase", întrebuițate de un partid liberal, într-o Constituție luată dintr-o țară conservatoare !

/Se întâmplă ca, în interes obștesc, **proprietatea să facă sacrificii reale.**

De aici **exproprierea**. Este un **sacrificiu consimțit de toți**, în interesul tuturor. După 1907, un conservator, **Ion Lahovary**, e cel dintâi care a agitat **ideea expropriațiunii parțiale, pentru împăcaciune generală,**

Mai târziu, alt conservator, **Al. Marghiloman**, propunea în parlament scăderea disproporției dintre marea și mica proprietate.

La lași, când s-a înfăptuit exproprierea, ea era, după forma doctrinei conservatoare, deja **consimțită de toți.** (p. 116)

Marghiloman /'23

▣ Conservatorism social.

Doctrina conservatoare este **socială** pentru că este **reală**.

În toate țările, inițiativa de asistență a mulțimii producătoare, revine doctrinei conservatoare.

(Disraeli, în Anglia, în 1830; Bismark, în Germania)

În România, cea dintâi lege în această direcție a fost Legea minelor a lui Petre Carp (asistența, retragerea, pensionarea) care a continuat cu legea de asigurări muncitorești.

2.) C. Rădulescu-Motru, Progresul în doctrina conservatoare,

17 dec. '22, (p. 47- 64)

(Conferința la ISR)

(vezi context la **Doctrinile politice**)

▣ Evoluție // Revoluție

Concepția mistică a progresului nețărnut, oricât de neroadă ar fi ea ca logică, este foarte **potrivită pentru anumite interese.**

Este o minunată **armă de luptă** în mîna **revoluționarului de profesie:**

bună pentru orice fel de dărîmăre. Nu este propagandist revoluționar care să nu se închine înaintea **progresului nețărnut și fatal.**

Astfel s-a ajuns la **inevitabilul conflict** dintre **concepția progresului și concepția conservatoare.** Dacă, în științe, "**progresul mistic**" a cedat "**evoluției**", în **viața politică** **subzistă**, avînd mare succes la masele populare.

(p.51)

Rădulescu -Motru /'22

▣ Percepția conservatorismului.

Nu are o definiție constantă, nici la teoreticieni, nici la politicieni, uneori fiind calificată cu epitete extravagante.

Revoluționarul de stradă : apărătorul trecutului, a drepturilor cîștigate, opunîndu-se progresului, schimbărilor. Trecutul este al conservatorilor.

Deandoselea merge logica revoluționarului, nu rostul lumii.

Democratul : apărătorul principiilor și tradiției, care legitimează o stare de fapt, profitabilă unei minorități cu drepturi cîștigate. Conservatorul este pentru privilegiile minorității, este reacționar și retrograd.

Conservatorul : luptă pentru binele poporului, găsind reazămul cel mai solid, pentru principiile conservatoare, chiar în conștiința mulțimii.

El nu este apărătorul unei stări de fapt, căci în cazul acesta cetățenii unui stat ar fi cu toții **conservatori** pentru ceea ce au și **revoluționari** pentru ceea ce nu au.

Tipul omului mulțumit cu ceea ce are, **nu s-a născut încă.**

Rădulescu Motru/'22

▣ Principiile conservatoare .

Principiile a căror apărare formează grija de căpetenie a politicii conservatoare - privind **familia, proprietatea, religia, Statul** -

nu sunt cele mai propice domeniilor de perpetuare a unor stări de fapt.

În țările cu sufragiu universal , **nici un partid politic** nu se poate face **apărătorul drepturilor unei minorități**, fără să se condamne la inaniție.

În antichitate putea fi vorba despre aceasta, nu în conservatorismul modern. **A le confunda și condamna** pe amândouă este **falsificarea adevărului**. (Anglia , guvernată de conservatori , este mai prost guvernată decât **România** guvernată de liberali ?!)
Rădulescu-Motru / 22

▣ **Partidele conservatoare.**

În fiecare țară, **concepția conservatoare** a fost îmbrățișată de **grupări cu interese amenințate** [de alte partide] , **altfel foarte diferențiate, neunitare** : P.Țărănesc (Bulgaria) ,P.Catolic (Belgia) , P. Monarhist (Germania), P.fascist (Italia) , P. Regalist sau Naționalist (Franța) .
Rădulescu Motru /'22

▣ **Principiile conservatoare -concluzie-**

1. Crediința că **viitorul unui popor este continuarea trecutului său**, că **experiența trecutului este baza politicii sale prezente**.

Recunoașterea unor **principii morale și politice ca obligatorii** (familia, proprietatea, autoritatea de stat pe baza **moralei creștine** ; accidental,adaugă **monarhia ereditară** ; de asemenea , **emanciparea femeii**) .

3.Conservatorii vor **progresul real**. Nu sunt contra progresului , ci contra falsificării acestei noțiuni, prin fetișuri.(ex. crearea artificială a burgheziei românești)

▣ **Conservatorismul european .**

După război, " **Europa**, lăsată fără busolă în urma **prăbușirii misticismului democratic**"...a adus pe **conservatori la putere** (Anglia și Belgia) , stau neclintii la putere (Germania) sau un alt tip de **naționalism** (Franța și Italia) . "**În Bavaria , o mișcare fascistă**

analoagă cu cea din Italia ,are ca program următoarele cuvinte ale lui **Mussolini**:<**Intrăm într-o eră aristocratică**.Statul lăsat astăzi pe mîna orișicui, va fi în curînd **Statul unei elite.Noua generație nu mai are încredere în democrație**, în reprezentanții și fetișii săi. Nu vom mai tolera să ne oprească drumul **cadavrul acestei democrații**. (Le Temps, 5 dec.'22).> (p. 61)

Rădulescu Motru /'22

▣ **Conservatorismul românesc.**

/ "**Nu este țară , unde condițiile să fi fost mai neprielnice concepției conservatoare, ca România.**

Principala pîrghie a conservatorismului de pretutindeni a fost **prestigiul** de care s-au bucurat **instituțiile și principiile** ieșite din **experiența trecutului**. [...]

La noi trecutul a putut fi **batjocorit și blestemat** de ori și cine.

De ce ? Trecutul nostru cel mai apropiat a fost **era fanarioților**.

Aceasta explică totul.**Și înainte de fanarioți a fost mai bine ?**

Puțini istorici au curajul să o afirme. **Bunul plac al Voievozilor pare să fi ținut loc principiilor și dreptății**.

Războaie, împilare,luptă pentru domnie, restaurări, intrigi, zavistie.

Pe ce s-ar fi putut sprijini concepția conservatoare ? "

/ "**Cînd Europa a început să se ocupe de Țările Românești**,

găsim pe toți fiii țării, pe toți bunii patrioți, la un loc,

într-o singură dorință și într-un singur gînd : **Toți vor să scape de străini;**

toți vor o țară unită și independentă.[...]Și acum vine momentul hotărîtor. .Dorințele patrioților se afirmară pe vremea cînd ,în Europa apuseană, **bătea vîntul liberalismului de la 1848**.

De aici **asocierea** făcută la noi între **liberalism și naționalism**.

Patrioții români aveau inima de **naționaliști** ,

dar vorbeau **în fraze liberale** [...]"

(p. 61)

3.) M.D.Ralea, (PNT, deputat Fălcium), discurs la mesaj, 16 dec.'29

(DAD, MO. 14, șed. din 16 dec.'29, p. 313- 317)

[L.D: discurs integral, xerox ; în calculator, dispersat problematic
Mai mult un **pamflet**, decît un discurs parlamentar ;mai degrabă un **discurs electoral**,
decît o argumentare doctrinară; o revărsare de **epitete și injurii**, cu excese
partizanale.Printre ele, mici "**bijuterii doctrinare**"

Ralea /'29

▫ Liga "Vlad Țepeș" - Filipescu. (vezi context la Doctrina politică)

/ Este o **grupare filo-dictatorială**, în jurul dlui Filipescu, "**un grup de diletanți** care intră
în **portretul** de adineaori al **dezamăgiților**, cari **au încercat rînd pe rînd toate partidele**,
cari nu și-au găsit asietă nicăeri, și cari, fiindcă au fost **scoși afară de disciplina** tuturor
partidelor, astăzi **critică în afară de partide**, însăși **noțiunea acestora.**"

/ "**D.Filipescu** a găsit că **luarea puterii** nu se poate face altfel decît numai prin
convingere și persuaziune, adică **să fie convinsă toată lumea să renunțe la**
drepturile ce le are, în favoarea celui care cere dictatura, cu **decret nominativ**,
din partea providenței, ca să **fericească societatea românească .**" (p. 315)

Ralea'29

4.) P.C.Andrei (PNT, stînga țărănistă), discurs la mesaj, 16 dec.'29

(DAD, MO. 14, șed. din 16 dec.'29. p. 318-324)

[L.D-Discursul integral, xeroxat ;în calculator, dispersat problematic
Titlurile, sublinierile, colorarea ,parantezele drepte îmi aparțin.

Andrei /'29

▫ PNL

/ :) "**Partidul liberal** pînă acum a avut o domnie absolută.D.Iorga a spus că liberalii au
avut o **dictatură reală** în această țară, deși **forma noastră de Stat este constituțională.**
Partidul liberal a putut să facă tot ce a vrut, pentru că **nu a avut în față un adversar**
care să-l împiedice de a comite erori și cari **să-i tocească elanul dictatorial."**

:) " În trecut, a stat în fața partidului liberal **vechiul partid conservator**,compus din
personalități de seamă, pe care uneori le uităm prea ușor.

Dar acest **vechi partid conservator**, suferea de **două defecte**.Un defect în ceea ce
privește compunerea și **organizarea interioară** a lui, și în al doilea rînd,un defect de
natură **programatică.**

În ce privește primul defect, personalitățile de seamă ,cari erau în acest partid,
erau totdeauna în luptă.În sufletul lor se dădea o **luptă între două forțe**,
între **ambii și dorința de a face binele general** și

nu arareori **prima a paralizat pe a doua.**

În vechiul partid conservator, existau **valori necontestate**, dar de multe ori **ostracizate**,
existau însă și **mediocritățile favorite.**" (p. 324)

Andrei /*dec.'29

▫ PNT - învățăminte istorice - (vezi mai sus,ex.P.Conservator)

/ "Noi trebuie să ne inspirăm din nevoile reale ale poporului dar **să citim cu atenție** în
cartea trecutului nostru politic.

Un om politic, cu adevărat mare, este acela care știe **să armonizeze aceste forțe**
[ambii și binele general] și , la nevoie, **să se sacrifice.**

/ Din punct de vedere programatic, **vechiul partid conservator** era întotdeauna
cu cel puțin **zece ani în urma partidului liberal.**

Noi trebuie să inversăm acest raport, și să fim,din punctul de vedere al programului

democratic, cu cel puțin zece ani înaintea partidului liberal."

Petre Andrei /'dec.'29

Restaurația.Carol II , 8 iunie'30

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31

5) Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30

(DAD, MO. 14, ședința din 5 dec.'30, p. 191- 197)

[LD: discurs integral xeroxat. Păstrez citate masive ;

în computer,dispersat problematic, deși ...operația s-a dovedit foarte grea...

Supratitlurile,sublinierile, parantezele,distanțarea proprozițiilor , îmi aparțin

Camera era arhiplină pentru că toată lumea se aștepta la izbucnirea "spectacolului" dintre cele două partide liberale .

Ori, Gh.Brătianu a ținut discursul ; liberalii ceilalți au tăcut și scandalul nu a izbucnit !

Iorga face un autentic act de pedagogie politică ; este, pe rînd, optimist și tragic, ironic și sarcastic, sfătos și patetic, aluziv și direct, sincer și viclean, amenințător și aparent dezinteresat... domină adunarea,trimite semnale regelui, partidelor, jucîndu-și perfect rolul de **apostol național** , pentru ca , în final, să -și lanseze formula : **guvern de concentrare , sub conducerea MSR Carol II]**

Iorga / dec,'30

▣ Partidele

[LD: captare de interes și bunăvoință, atac prin învăluire, lingușire , minimalizare, bagatelizare,persiflare... **partidul** redus la ideea de "**grup**" ,de interese meschine , de obținere de posturi,]

Consevectorii.

"Și a fost odinioară un **partid conserator**.Dar ce însemna partidul conservator ?

Putea să intre în el oricine.Take Ionescu , care era un produs al noii burghezii, care se ridica, nu avea **nimic** în el **din adevăratul conservator** , decît numai **cîteva amintiri de teorii engleze** , o **atitudine de tribună**.

Ei bine, **Take Ionescu a putut să fie ministru** , alături de **Cantacuzini** și de **Mani** și de **alții**, care reprezentau **vechea boierie mai îndepărtată** în timp,sau aparținînd unei **epoci mai apropiate**.

Ce însemna conservator ? conservator ar fi însemnat **oameni înțelegînd că o societate nu se transformă prin reforme și prin legi** , cum este **credița tuturor partidelor Politice** , precum și **credița dvs, a majorității**. [PNȚ] [...][...][...]

"Dacă ar fi existat un **adevărat partid conservator** , el **s-ar fi sprijinit**

pe o experiență seculară , pe cînd el a **făcut concurență liberalilor**.

Veneau ei la guvern, votau legi întocmai ca liberalii , aduceau **regulamente** , provocau **scimbări de ordin administrativ**. "**Petre Carp** striga în vechea **Camera**, parcă îl aud :<**Să schimbăm ceva în domeniul administrativ și am scăpat țara!** > (p. 196)

▣ Retro PNR

:) " În loc de aceasta, **partidul național român din Ardeal** a fost **un partid ca oricare**.

A venit aici, a înțîlnit pe **prietenii răposatului Take Ionescu** [PCD] și i-a **însușit**.

De cîte ori s-a oferit posibilitatea de a-și adăugi pe cineva, și l-a adaos.

Cînd au ajuns **prietenii răposatului Marghiloman** [PC] să fie o turmă fără păstor, atunci, imediat, și-a arătat dispoziția de a-i cîștiga și **adăugi și pe dînșii**.

Guvern Iorga-Argetoianu. Legislatura I .Sesiunea extraordinară. iunie 1931

6.) Omagierea lui Iorga. 60 de ani. 18 iunie 1931

(DAD, MO 5, 18 iun.'31)

Al. Periețeanu (Liga "Vlad Țepeș")

Cînd se va scrie **istoria** activității prodigioase a **prof. Iorga** ,
va trebui împărțită în **trei perioade**:

I. Perioada tinereții ; II Perioada aruncării în viața politică III. Perioada care abia acum
începe ,**perioadă pentru refacerea țării** .

" Înarmat cu primele două arme, cu **știința cugetătorului** și cu **experiența luptătorului**,
nu poate să nu reușească [...] nu poate să nu **execute ceea ce a putut să conceapă în**
primele două părți ale vieții sale." (aplauze)

"Să trăești , dle profesor .**Micul grup numit Liga Vlad Țepeș**, care s-a creiat în scopul
de a **propovădui în țară** **ideea sănătoasă moștenită din ideile profesorului Iorga** și
putem zice că **este o sămînță a propovăduirilor lui**,
convins de **utilitatea și de fecunditatea celorlalte perioade ale vieții sale**,
îi vom da tot concursul și tot devotamentul ca să poată face ceea ce este dator să
facă pentru țara noastră. Să trăiască România, să trăiască profesorul Iorga !"

Al.Periețeanu / iun.'31

7.) C.Spulber (Liga "Vlad Țepeș"), discurs la mesaj, 25 iun.'31

(DAD,MO 9 , 25 iun.'31, p. 288)

▣ **Monarhie**

"**Liga "Vlad Țepeș"** se asociază la **omagiile de necondiționat devotament** ,
pe care proiectul la Ardesă le aduce **Coroanei** .

Restaurarea înseamnă pentru ea , **:)** **sfîrșitul unei ere de îndrăzneță demagogie**,
de **revoltătoare intrigărie** și de **josnică ipocrizie** ,
contra cărora a dus cea mai nverșunată luptă."

Spulber / '31

▣ **Guverul Iorga**

"Credincioasă convingerilor sale, exprimate de atîtea împrejurări, **liga Vlad Țepeș**
va sprijini actualul guvern , **guvern în afară de partide**

(**aplauze la majorități, Liga Vlad Țepeș, LANC**) , în lupta pe care acesta o va aduce **:)**
împotriva **politiciniasmului** și a tuturor relelelor ce decurg dintr'însul." [-.....]

"De aceea, încrezîndu-se în patriotismul și sinceritatea guvernului, nădăjduim că
partidele politice , **încărcate de atîtea păcate**, nu-l vor împiedica să-și facă datoria
(apaluze pe unele bănci) cu metode constituționale , dar drastice , străine de orice
calcul meschine " Liga asigură sprijinul , va vota Răspunsul ...

Spulber / '31

▣ **Menirea ligii "Vlad Țepeș"**

"Socotind că **aplicarea sancțiunilor** este una din **menirile de căpetenie** ale cîrmuirii
actuale, **Liga Vlad Țepeș îi va semnala :)** toate **jafurile din trecut** ,

:) cum și **abuzurile** ce s-ar putea produce sub regimul actual, știind bine că guvernul nu
va ezita o clipă să ia **măsurile cele mai drastice :)** **împotriva vinovaților** ,
oricare ar fi situația sau legăturile lor ."

"[...] își va continua **opera de propagandă sănătoasă** și în afară de parlament , **desvăluind** opiniei publice , ca și în trecut, :) toate acele **acte urâte** care, sub **masca unei pseudo-constituționalități [???**], politicianii vor să le strecoare."
C.Spulber / iun.'31

8.) George Grigorovici (PSD), discurs la mesaj, 26 iun.'31

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p.319- 331)

[LD: xerox.discurs dispersat problematic. Integral la fișier PSD .

Sublinierile, supratitlurile, semnele , îmi aparțin .

Spre deosebire de alți parlamentari, care au recurs la scurte declarații ,

Grigorovici rostește un **amplu și exhaustiv discurs de gen.**

Din toate p.d.v. , discurs de referință.]

Grigorovici / '31

▫ Liga "Vlad Țepeș"

[LD: ține cont că era un redevabil avocat ; că avea o cultură juridică redevabilă ;
că fusese deputat în Parlamentul austriac ;ș.a.]

:) "Țepiștii" , asociați la guvernare , ar trebui să știe că "**datina țepii nu este o datină românească**. Nici cînd romînul nu a știut de această barbară metodă

de a duce la moarte și la tăcere pe om, de chinul acesta nenorocit care s-a

întrebuințat pe teritoriul moldovenesc și valah , numai de către turci.

Ei ne-au necinstit așa de departe , că am ajuns și noi la o datină așa de spurcată.

Mie mi-ar fi rușine să vorbesc despre **țeapa lui Vlad**, fiindcă **este țeapa turcului**

și **mentalitatea turcului asiatic.Ea nu este mentalitatea românului european.**"

- **Costin R.Sturdza** (Liga Vlad Țepeș) : " Este un simbol."

- **Grigorovici : :** "În numele acestui simbol, țeapa lui Vlad, au fost chemați și d.Filipescu și oamenii săi , în ajutorul guvernului, care nu știa cum să facă cele 40 % "

- **Costin Sturdza**: A tăcut pînă acum , ținînd cont că , fiecare minut al Camerei costă 1.000 lei ! ...Dar i se va face procesul întreg de la acea tribună...

- **grai Cantacuzino-Grănicerul** : "**Noi vrem economie și hoții la pușcărie ! [...]**

Vă este așa de frică de noi, frate !? (**Mare ilaritate**) Eu am fost 30 de ani în oștire și nu am mîncat nici un civil " (**Ilaritate**)

- **Grigorovici : :** Ajungînd pe listele Uniunii Naționale, "**țepiștii**" , care s-au născut "din combaterea moravurilor urâte ale liberalilor", au luat parte la toate abuzurile, iar **Filipescu , prefect de Ilfov**, a trebuit să scoată lista guvernului victorioasă !

"Ce vreți mai mult? Știu că **supărarea în tabăra mică a d-lor fasciști români** este foarte mare ; chiar **la nașterea lor au avut semnul de moarte pe spinare ...**" (p.323)

Grigorovici / iun.'31

9.) dr N.Lupu (PT), discurs la mesaj , 30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, pp. 362- 372)

[LD: cu zeflemeaua care-l caracteriza, voia să facă o scurtă declarație dar s-a gîndit că ceea ce vrea să spună să nu devie anacronic la toamnă ; că , poate la toamnă va fi alt guvern ; ...]

Lupu / iun.'31

▫ Liga VladȚepeș

Are un șef "**simpatic**" , pe care-l prețuește, chiar dacă se atacă reciproc.

A avut curiozitatea să pună un prieten care face spiritism , **să-l întrebe pe Vlad Țepeș ce crede despre grupare (ilaritate ,)** A răspuns că e profund supărat că , după ce a stat 3 secole în iad pentru că a tras în țeapă oameni nevinovați, se liniștise de vreun secol ,

iar acum românii fac iar gălăgie pe seama lui ; a mai spus că **se simte jenat față de**

marii voievozi - Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul , Mircea - care-l invidiază că n-au fost ei

aleși ; dacă tot l-au ales, **de ce nu poartă țeapa și chivăra** d.Periețeanu, Mareș , etc.

Să vină cu ele în Parlament ! (**mare ilaritate**)

"În orice caz, **trebuie să recunoașteți că :)** este un anachronism ,

ca în veacul cel mai important al ideilor,[...] **dvs să luați o emblemă** , care ,
la urma urmei , **:) este și o rușine pentru țara noastră.**

Eu știu care a fost gândul d-lui **Filipescu** ; dînsul mi-a spus într-o dimineață: **țăranului îi trebuie și ceva mistic.**Se poate ; **:)** dar **nu un misticism din 1400 .**

Așa încît, deși personal, fiecare membru al grupării Vlad Țepeș poate fi un om de valoare, totuși **:) gruparea este ceva anachronic și ridicol ."** (p. 370)

Lupu / iun.'31

10.) Emil Ottulescu (**Liga "Vlad Țepeș" , raportor la Răspuns la mesaj**),

discurs concludiv, 2 iul.'31 (DAD, MO 16, șed. din 2 iul.'31, p. 449- 458)

[LD : atenție ! Dacă poți să tragi vreo concluzie privind **carecterul conservator al regimului iorghist**, din argumentele grupărilor eclecticice care i-au format suportul în guvern și în parlament.**Ottulescu** reprezintă o părticică din acest mozaic .

Se urcă cu sfială la tribuna unde au vorbit atîția oratori iluștri, cu experiență parlamentară.El este doar prima oară parlamentar.Pentru că mulți oratori au contestat **oportunitatea și legitimitatea guvernului Iorga**,el vrea să demonstreze contrariul.

Urmează **argumentarea , dispersată problematic :**

Regim PNȚ / eșec Titulescu /Guvern Iorga / păcatele partidelor / Monarhia-restaurația / Regionalism- ardelenii / Minorități / Parlamentul - majoritățile / **Liga Vlad Țepeș** / alegeri / Discurs integral xeroxat.În calculator , integral la Parlament .)

[.....]

Ottulescu / iul.'31

▀ **Liga "Vlad Țepeș"**

Deși vorbește în numele "majorității" , ține să facă cîteva precizări .

"[...] **nu există nici un dezacord între cele ce susținem astăzi și ceea ce susțineam în trecut.**[...] **Liga Vlad Țepeș**, în momentul cînd s-a constituit , a corespuns la două

idei , care erau slăbite în ultimul timp: **ideea de autoritate** , care trebuia restabilită [...]

o altă idee, o înaltă idee de ordin moral, în ce privește viața politică [...]

pentru **restabilirea ordinii morale în viața politică.** [...]

Noi am preconizat într-un moment dat **dictatura** și recunoaștem cu toată sinceritatea că **am fost partizanul dictaturii** ,pentru că noi avem curajul opiniei noastre."

Otetelișanu (PP) : "Ce zice majoritatea ? "

Ottulescu : " <Țeapa > de care vorbea d.Grigorovici ..."

Bogdan-Duică (PNL) : " Dle raportor, din cele mai înalte locuri **tendința de dictatură a fost dezmințită de mai multe ori.D.prim-ministru a dezmințit-o**

în străinătate , prin cuvinte așa de clare , încît nimeni nu le mai poate pune

la îndoială. Atunci , **de ce vă mai aduceți aminte cu plăcere de o idee,**

dacă spuneți că a existat numai în **trecut ? (aplauze la PNL-1 și PNȚ)**

Ottulescu : " [...] eu nu fac decît să dau **o explicație** în privința evoluțiunii grupării noastre [...] am nevoie de toată **sinceritatea** [...] nu înțeleg să vin aici și să spun înaintea Camerei că **Liga Vlad Țepeș nu a fost partizana dictaturii .**

Dar, dacă ați fi urmărit evoluțiunea grupării noastre, desigur că ați fi văzut că

astăzi nu se mai poate vorbi de dictatură." [**Restaurația**] (p. 456)

... **A doua zi după reîntronarea MSRegelui, "Epoca"** , sub semnătura dlui Periețeanu scria : < **Află însă că Țepeș-Vodă a venit . Ajută-l ,Doamne, să îndeplinească vorba poetului: Dă-l puterea să aleagă neghina din grîu și călăuzește-l pașii lui spre binele țării.Insufală-l încredere** că în țara aceasta **sunt și semințe bune**, gata să încolțească și **să susțină Țara și Tronul** , iar pe cel rău să-l înlemnească sub greutatea neghinei , care să-l sufoce.> ...

Din acea zi , **"noi nu am mai simțit nevoia unui regim de dictatură... "**

Otetelișanu : "Dar **Vlad Țepeș nu era dictator ?** Ați spus că a venit Vlad Țepeș "

Ottulescu : "[...] **Vlad Țepeș este un simbol**, este simbolul ideii de autoritate, după cum , în trecut, pe vremea lui Petre Carp, **fierul roșu era simbolul ideii de cinste**,așa și **astăzi Vlad Țepeș este simbolul ideii de autoritate și cinste. "**

(aplauze)

(p . 457)

Em.Ottulescu , raportor / iul.'31

11.) N.Mareș (Liga "Vlad Țepeș") interpelare , 2 iul.'31

(DAD, MO 15, șed. din 2 iul.'31, p. 426)

▣ Fraudă ? calomnie ?

În iul.'29, s-a ținut la CFR o licitație pentru furnizarea a 100 de locomotive , pentru transportul de cereale. :) **Licitația a fost "o parodie "** , aranjată de **Virgil Madgearu** (ministr.Comunicații) și **Stan Vidrighin** (ex-dir. g-ral la CFR) , dându-se furnitura fabricii de locomotive germane AEG.Apoi prin **fals, călcări de clauze și rea credință**, statul a mai fost păgubit de 20 milioane.**Paguba totală - 100 milioane lei.**

Ghelmegeanu : :) Vreți să preveniți procesul de calomnie intentant împotriva d-voastră!

Mareș : Guvernul a promis sancțiuni severe :) contra tuturor defraudatorilor bunului public, oricît de suspuși ar fi ei . (aplauze majorități)

...Alex.Periețeanu a fost însărcinat cu facerea unei anchete , și a depus Raportul.

La dezvoltarea inmtzerpelării, va aduce dovezi...

Mareș / iul.'31

12.) Senator Traian Alexandrescu (independent, raportor la Mesaj) , 21 iul.'31

(DS, MO 11, șed. din 1 iul.'31, pp. 224- 229)

[LD : se prezintă ca **om care a stat departe de luptele de partide** , căruia **politica i-a fost " total indiferentă "**. Este avocat .Dar , deloc întâmplător ales raportor la Mesaj în Senat,face un **rechizitoriu vitriolant** regimului partidist constituțional.

Alegerea lui Alexandrescu ca raportor în Senat , la fel ca a lui Ottulescu în Cameră, este o dovadă ideatică a **intențiilor lui Iorga** de a intimidă-anihila acțiunea partidelor , de a distruge sistemul constituțional existent .]

Senator Alexandrescu / iul.'31

▣ Liga Vlad Țepeș.

"Idea exprimată de **purtătorii de cuvînt ai celor două partide liberale [despre partide]** trebuie conciliată cu **impresionantele declarațiuni** , făcute de la această tribună de **reprezentantul Ligii Vlad Țepeș**, d-l senator **I.Glagoveanu**, scumpul și eminentul nostru coleg."

" Este bine să se știe și să reținem că **Liga Vlad Țepeș nu este o expresiune sporadică și izolată a conștiinței noastre civice** ; ea reprezintă o stare de spirit cu un caracter mult mai general decît l-ați putea bănuși.

Liga Vlad Țepeș este un **preludiu și un strigăt binefăcător de alarmă.**

:) Cu atît mai trist pentru acei cari nu voiesc să-l audă." (p. 228)

[.....]

" **Idea** exprimată de **purtătorii de cuvînt ai celor două partide liberale**, trebuie conciliată cu **impresionantele declarațiuni** , făcute de la această tribună de reprezentantul Ligii Vlad Țepeș, d-l senator **I.Glagoveanu**, scumpul și eminentul nostru coleg." [.....] În numele Ligii Vlad Țepeș , d-l Glagoveanu a arătat , cu drept cuvînt că **toată situațiunea economică de astăzi este datorită în întregime :) rivalității dintre partide. "**

Tr.Alexandrescu / iul.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

13.) Constituirea P.Conservator,19.martie 1932, 1933, p. 1-25.

(Broșură a organiz. jud. Galați)

a) **Salutul "Epocii"** (22 mart.'22)

/S-a proclamat oficial constituirea P.C. , la 19 mart.1932.

P.C. nu este o înjghebare potrivnică actualei condiții ale vieții românești.

Ca și marea proprietate , **mica proprietate** trebuie ajutată și ocrotită.

Țăranul român își găsește în P.C locul lui natural .

Sentinelă pururi trează la "porțile conservatoare" ,

" Epoca" își va face datoria....

Toasturi la banchet

[Banchetul, la sala de marmoră a hotelului "Bulevard".]

Gr.Filipescu

A fost o simplă formalitate , după **congresul din nov.'31.**

Liga "Vlad Țepeș" , s-a transformat acum **oficial** în partid.

Au toastat : **George Iorgala** (președ.Galați) , **gral Cantacuzino** -grănicerul, **N.Missir**

(deputat), **C.A.Spulber** (deputat,prof.univ. Bucovina) ,**N.Miclescu**

(ing.vicepreșed.Camera deput.), **Alex.Periețeanu**

Costin R.Sturdza (deputat), **arhimandritul Scriban** .

Au fost evocate marile figuri ale conservatorismului românesc :

Barbu Catargiu, Lascar Catargiu, Nicolae Filipescu, Take Ionescu, Titu Maiorescu,

Petre Carp, Delavrancea ... omagiu pentru **"Epoca"** (fondată în **1885 de Nicolae**

Filipescu, acum de fiu.)

▣ **b) Programul Partidului Conservator**

/ **P.C** își propune să arunce "strigătul de alarmă", să adune toate **"elementele ponderate"** pentru a opune rezistență **"alunecării spre stînga "**, pentru a **"suprima demagogia"**, prin introducerea mijloacelor corecte în luptele politice, pentru a face **opera educativă** indispensabilă statului modern civilizată.

Este gata să sprijine și să colaboreze cu alte partide , chiar dacă ar exista deosebiri de vederi în privința metodei.

/Regimul politic.

P.C. este **monarhic**, din convingere, nu din speranța de a fi solicitat .

Neputîndu-se reveni asupra **sufragiului universal**, urmează ca acesta să funcționeze în cele mai bune condițiuni. Frauda și violența trebuie să dispară. Reformarea componenței senatului și camerei.

/Politica economică și monetară.

Stabilizarea monetară; limitarea intervenționismului de stat ; asigurări pentru muncitori ; punerea în valoare a bogățiilor naționale; încurajarea capitalului național ; încurajarea institutelor de credit; credit agricol cu dobîndă coresponsătoare ;

/Politica administrativă. Simplificarea și reducerea organismului de stat; selecțiune riguroasă pentru funcțiunile publice; răspunderea funcționarilor pentru actele lor; controlul averilor ; descentralizare administrativă;

/Învățămîntul -îndreptat spre activitatea productivă.

Înv. secundar și universitar negratuit, dar cu burse pentru elementele de elită a claselor nevoiașe; încurajarea elementului românesc pentru învă. comercial și profesional ; dezvoltarea culturii ; grijă pentru biserica și școală ; emularea prin recompense și distincții pentru faptele demne de laudă .

/Apărarea națională. Grijă pentru pregătirea, tehnica și instrucția militară ; scoaterea armatei de sub influențe politice.

/Politică externă . Politică de pace, dar demnă. Menținerea tratatelor de pace și a relațiilor amicale cu aliații.

/Agricultura . Consolidarea agriculturii. Pămîntul în voia soartei, după reformă. Ajutor pentru agricultori .

/Minorități etnice . Respectarea Constituției, legilor, tratatelor internaționale, fără a se repeta mereu despre drepturile lor.

▣ **c) Statutele P.C.Vlad Țepeș**

/ **P.C.** luptă pentru realizarea programului său politic și pentru reintroducerea cinstei și a bunei credințe în politica țării.

/ **Membrii** -cetățeni de toate sexe, cu drept de vot, cari aderă în scris la programul partidului ;

/Organizațiile : comunale, județene, centrale.

14.) C.A.Spulber (**Liga Vlad Țepeș , Partidul Conservator**) ,

discurs la mesaj, 24 nov.'31

(DAD, MO 6, ședința din 24 nov.'31, p. 74- 77)

[LD : marchează transformarea Ligii "Vlad Țepeș" în **Partidul Conservator**.

Motivul principal: posibilitatea de a fi chemat la putere ;

Conversiunea datoriilor agricole - piatra de încercare ;

Programul și principiile PC - analogie cu PC englez ;

liberalism clasic + partid de ordine + nonintervenționism]

Spulber / nov.'31

▣ **Guvernul Iorga .**

Discuția la mesaj, este ocazia ca **partidele să-și fixeze atitudinea față de de guvern** și , implicat , între ele. Nu sunt decât 5 luni de la discuția la mesajul precedent, dar **viața publică se precipită vertiginos**, încît ...

" [...] **noi, țepiștii**, în aceste luni **am făcut un pas spre dreapta** .

În același timp , **guvernul face un pas spre stînga** .

Această deplasare de poziții dă naștere la **raporturi noi cari**, acolo unde există onestitate politică , **trebuie să fie fixate , formulate și cunoscute** de toată lumea.

[.....] Acum însă cînd **pe primul plan** al preocupărilor politice Mesajul a aruncat chestiunea atît de arzătoare a **datoriilor agricole** , **partidele sunt somate** să spună un **da** sau **nu** categoric.

Noi nu trebuie să tolerăm gîndul că :) prin **manevre de culise** s-ar putea ajunge la **dărîmarea guvernului** , înainte ca onorabilele **partide din opoziție să fie obligate** să ia o atitudine și **să-și spună gîndul precis în această chestiune.**" (p. 74)

Spulber / 24 nov.'31

▣ **10 nov.'31 Congresul P.Conservator.**

[LD: Explicația politică cea mai penibilă cu putință, făcută de un "țepist" submediocru, încît este de mirare că a fost desemnat să fie "purtător de cuvînt" ...

S-ar putea ca să fi fost o strategie deliberată , dar oricum , **debutul lor ca partid a fost compromițător**...Singurul lucru meritoriu, sinceritatea :

ca ligă nu puteau fi chemați la putere , ca partid, da !

Este evident că **ascensiunea lor în parlament** , prin tactica lui Iorga, **le-a deschis apetitul .]**

"Sunt două săptămîni exact de cînd adică la **congresul** grupării noastre am proclamat , pentru prima oară , **ideea și direcțiunea conservatoare** ; ne vedem abordați cu zîmbete de zdrobitoare superioritate , cu aceastră întrebare : :) **A, vasăzică, partid ?!**

Partidiștii vor să spună că **sunt surprinși** de această **flagrantă inconsecvență** a noastră **de a adopta astăzi , ceea ce combăteam ieri** .

D-lor, **nici umbră de inconsecvență**.Noi am spus-o de atîtea ori și oral și în scris , dar se vede treaba că este evoie să o strigăm să fim auziți ,

am spus că **ceea ce am combătut totdeauna nu au fost partidele politice**

în sensul clasic al cuvîntului , căci Liga Vlad Țepeș nefiind o academie ,

nu s-a ocupat de partidele politice **în sensul de entitate de drept public**.

Liga Vlad Țepeș este o **creațiune practic națională** , [?!?]

care **s-a ocupat cu lucruri concret naționale**. [?!?]

Liga Vlad Țepeș **s-a ocupat cu partidele noastre politice degenerate** , [?!?]

cum sunt adică **partidele politicianiste**.

Prin urmare atunci cînd noi **avem intențiunea de a înființa un partid** ,

este evident că nu-l vom înființa **în sensul acesta de partid politicianist**.

[...] **ligă** ori **partid** , noi rămînem **ireductibili adversari** , care am fost de la început, **ai acestor partide**.

II Mirescu (PSD) : "Dacă ar învia Vlad Țepeș v-ar detesta "

Spulber : "Dar, va zice cineva : **de ce totuși partid ?** Desigur că este o chestiune de administrație internă a organizației noastre.[...] **voi divulga motivul acesta** .

D-lor, noi **ne-am zis că o ligă** , care prin definiție , este o organizație temporară și are o acțiune strict determinată , **nu ar putea să fie chemată la cîrmă** , pe cînd **un partid, da**. Este evident că :) **onorabilele partide democratice** vor fi **surprinse neplăcut** de a afla că :) **pot să aibă un competiitor nou la guvernarea țării**. **Pot să le liniștesc**. D-lor, **niciodată nu vom cere** - termenul este "a cerși " - nici cu violența disperatului , nici cu lingușirea pocăitului , **nu vom cere puterea**. Dar noi ne-am zis : **s-ar putea întîmpla** foarte bine ca la un moment dat **acela care deține constituționalmente dreptul de a chema la cîrma țării , să se adreseze nouă**.

Nu suntem **nici mai proști, nici mai răi** decît dvs."

- **Al Lucian** (PSD) . " Nu fiți îngrijorați ! " (**mare ilaritate**)

Spulber : "Iată d-lor , **eventualitatea** care a determinat **această transformare în partid** . "

Dar de ce tocmai **partid conservator** ?

D-lor, răspunsul este simplu : **ca o reacțiune imediată la deslănțuirea spre stînga a partidelor democratice**. [?!]

D-lor, evident că **nu** poate fi vorba de **o castă medievală** , sau **o clasă închisă**, așa cum le place amicilor noștri malițioși să ne prezinte. Din contră - și nu este deloc un paradox - **partidul nostru conservator** va fi un **partid democrat**,

în sensul clasic al cuvîntului. Partidul acesta are ca formulă **egalitatea**

la punctul de plecare [?!] [...] nu însă și egalitatea la punctul de sosire . [?!]

Sau formula : **fiecăruia după meritul său, nu însă fiecăruia după trebuințele sale**, așa cum este **teoria partidelor comuniste** . (!!) (p. 74)

Spulber / nov.'31

▣ **Atitudinea față de evrei**.

A.C.Cuza : "Dar partidul dvs conservator, **conservă și pe jiani ?** "

Spulber : " Am neplăcerea , d-le Cuza, să vă răspund că, într-adevăr, **noi nu facem distincțiunea între creștini și jidani** .Principiile noastre pornesc ceva de mai sus.

A.C.Cuza : "Este o declarațiune prețioasă . "

Spulber : Este o declarațiune **prețioasă și foarte onestă** prin sinceritatea ei și foarte onestă prin sinceritatea ei. "

A.C.Cuza : " **Vor ști țărani că dvs conservați pe jidani** "

Nichifor Robu : " Dar se va chema **tot Vlad Țepeș ?**" (p. 74)

Spulber / nov.'31

▣ **Partidul Conservator - continuare -**

[LD: atenție ! analogia cu **partidul conservator englez** este de luat în seamă ?

"Liberalismul clasic" revendicat de P.C, este un paradox ?

Există vreo **continuitate** între doctrina dispărutelor partide conservatoare și noua formație ?]

- **Nichifor Robu** (LANC) " Dar se va chema **tot Vlad Țepeș ?**"

Spulber : " Ce vă închiețați de detalii de acestea ? [...] partid sau ligă **noi avem pur și simplu aceleași intențiuni** [...] **numai că adăugăm ceva: dezvoltăm** ceea ce este necesar , pentru **a transforma o organizație temporară** , cum este o ligă,

în una permanentă.Este o suprapunere de intențiuni și de aspirațiuni naționale"

Partidul Conservator **admite clasele sociale** , nu însă **dinamice [?!?]** ,

pe care **o admit socialiștii** , a acestei clase, **adică lupta de clasă**,

această **ipocrită formulă** , care , în definitiv, **tinde a distruge pe toate celelalte** , **pentru a ajunge la dictatura unei singure clase** , a proletariatului.

Al.Lucian (PSD) : " Nu simții greutatea contrazicerii ? "

Spulber : " O afirmi d-ta, dar aș vrea să văd formulată contrazicerea

Luptele acestea de clasă sunt înlocuite la noi cu **cooperăția de clasă** și cu **armonia de clasă**.

Partidul conservator are un program , cel al **liberalismului clasic**

pe care însă :) **I-au uitat de mult liberalii** ;

el vrea **respectul proprietății** , **respectul convențiilor**,care nu este decît un alt

aspect al proprietății, și vrea **un minimum de intervenționism**.

V.Gh.Ispir (PNL ?) : "V-au influențat alegerile din **Anglia**, acolo însă este alta situația.

Spulber : "Vă înșelați ; așa de puțin am fost impresionați , încât trebuie să știți că **doctrina aceasta a partidului conservator** , era de la început în intențiile și în aspirațiile Ligii.Liga noastră s-a născut cerînd **apărarea autorității** , care, în adevăr, este **singura condiție pentru a se ajunge la ordine**, care ordine la rîndul ei este **postulatul partidului conservator** .

Noi eram predestinați să evoluăm cu principiile noastre , mai curînd sau mai tîrziu, în **partid conservator."** (p. 75)

Spulber / nov.'31

▣ **Nonintervenționismul de stat**

[LD: la acest capitol doctrinar transpare **continuitatea doctrinară conservatoare; poziția față de exproprierea pămîntului ; și, în noul stadiu, pentru conversiune .]**

" [...] **intervenționismul** , după părerea mea, este **rădăcina tuturor relelor de care suferă această țară** .Dvs știți că intervenționismul acesta este atît de extins și de adînc, încît nici nu se mai vorbește de el. Presupun chiar că vă surprinde faptul că mă ocup de această metodă exclusivă de guvernare.

Dacă **intervenționismul** este așa de generalizat , **este el cel puțin expresia unei convingeri ? Deloc** . E pur și simplu **o practică de inerție** , care se explică istoricește.

Pamfil Șeicaru : " După război , în toate statele s-a manifestat intervenționismul de stat .

Spulber : " Exact.Este însă adevărat că **intervenționismul la noi începe mult mai devreme**.

Șeicaru : " Dacă se manifestă intervenționismul de stat , înseamnă că este determinată de **anumite necesități**."

Al.Periețeanu (P.C.) : " De aceea merg lucrurile așa de prost în Europa."

Șeicaru : "Reformați Europa"

Periețeanu : " **Europa a pornit înapoi** . "

Șeicaru : " Europa suferă consecințele războiului"

Spulber : "**Statul român modern a fost creat acum 70 de ani , :) de sus în jos**.

Aceasta înseamnă că a fost creat **prin :) intervenționismul de stat**, dar era departe de a avea intensitatea de acum.Ce s-a întîmplat ?

În timpul războiului intervenționismul de stat a ajuns la maximum și cu drept cuvînt

, fiindcă războiul , acțiune națională, este o acțiune concentrată și unitară și cade , **firește, în mîinile statului**. **Pacea** nu însemnează numaidecît și lichidarea tuturor chestiunilor.**Statul** avea în mîină lichidarea acestor chestiuni și **a continuat să intervină**.

Dar în orice caz , odată cu aceste circumstanțe de război, care legitimau intervenția statului , ea avea să dispară într-un moment dat, dacă **:)** **acest intervenționism** nu ar fi fost **alimentat de politicianism**.

:) **Politicianismul** , în definitiv, nu este decît **un sindicat cu aparență legală , de exploatare a bunului public**.[...] Acest nenorocit politicianism **a întreținut**, prin urmare, **acest intervenționism de stat** , în care eu pun **rădăcina tuturor relelor noastre**. [...] **Intervenționismul de stat** este acreditat în atîtea alte părți , sub forma de **socialism de stat**. În definitiv , **comunismul** nu este decît

intervenționismul la maximum.[...] **:)** Acest intervenționism **nu este justificat** nici din p.d.v al **economiei politice**, nici din p.d.v **social**.[...]

Miniștrii noștri[...]Jau avut așa de puțină conștiință a menirii lor , a faptului că ei sunt însăși statul, încît **și-au bătut complectamente joc de stat**.La un moment dat **au făcut din stat un excroc, un înșelător**, pur și simplu, compromițînd cu desăvîrșire această idee, care este desigur înaltă.

/ Ex. :**Legea pentru încurajarea construcțiilor** ,cu scutire de impozite pe 10-20 de ani , după ce omul și-a terminat casa... statul l-a pus la impozite !

/ Ex.**Legea împrumutării**, făcută fără selecțiune, generalizarea ei , a fost o mare greșală.

/ **Conversiunea ?** Vor beneficia debitorii cinstiți, dar și atîția "debitori veseli" !

- **Șeicaru** : " dvs **negați rolul statului de a interveni în conflictele sociale** ."

Spulber: Nu, eu **reduc rolul statului** la **apărarea ordinii sociale**,
la rolul de **controlor și dirigiuitor.**"

Șeicaru: Și de aceea statul trebuie să intervină în conversiunea datorii agricole.

Spulber: A, nu ! Am înțeles prin ordinea socială, ordinea publică!

ACCuza: Vasăzică **reduceți rolul statului la statul jandarm** .Afită tot ?!

Voci : "Cum garantezi ordinea ?"

Spulber: Un mijloc de **a compromite** cele mai fundate teorii ,este acela de a aplica acestor teorii **o etichetă anticipată** : așa a fost și cu acel termen de

- :) **stat-jandarm**; așa a fost și cu eticheta de :) "**domiciliul forțat pentru profesori**" (la lege care fixa stoparea profesorilor "ambulanți "); așa este și cu
- :) **intervenționismul** - prin care cetățeanul așteaptă totul de la stat ! (p. 76)

Spulber / nov.'31

▣ **Conversiunea datorii agricole**

Așa și cu asanarea datorii ...

I.Isac (Liga contra cametei) : Noi credeam că este vorba de :) **ajutorul dat** pînă acum **băncilor și cămătarilor** .Ne-am înșelat !

Spulber: la acest capitol, țepiștii sunt în dezacord cu guvernul. Sistemul guvernului este acesta : :) "**ajutorarea debitorilor prin scurtarea creditorilor** și prin **ajutorul bănesc al statului**.[...]

Care este **sistemul nostru ? Respectul convențiilor particulare.**

Sunt două teze opuse.[...] Este vorba de **datorii**.

O datorie este un contract de drept privat. :) Ce caută statul în rezolvarea unor contracte de drept privat, pentru care este stabilit că autoritatea judiciară este aceea care trebuie să se pronunțe?

- **ACCuza:** "Aceasta este o problemă socială" (aplauze prelungite)

Șeicaru: Statul trebuie să stea pasiv la uzurparea lui ?

Spulber: S-a zis : acest motiv este camăta. Dar ce este camăta ?

Camăta nu înseamnă numaidecît o dobîndă mare , ci **o dobîndă pe care debitorul, a acceptat să o plătească ! Datoriile agricole** au fost făcute **în vremuri de belșug**, n-au fost contractate sub imperiul mizeriei fiziologice [...]

:) "**ne-a plăcut la toți să o facem, începînd de la țaran pînă la boier.**"

(zgomot, întreruperi) :) **De unde se vine acum cu această lichidare a socotelilor dintre debitori și creditori !?** (p. 76)

[.....]

Spulber / nov.'31

▣ **Soluția P.Conservator** .

/ **Dacă guvernul va vota conversiunea, P.C va denunța alianța**, cartelul cu guvernul;

/ :) **Guvernul să nu țină seama de curentele "zgomotoase"** ;

/ :) "**Țărănismul**" este un **fetiș** !

/ Suspendarea execuțiilor datorii pentru 2 ani ;

/ **Conversiune pe baza acordului dintre creditor și debitor** ;

/ **Votează Răspunsul la Mesaj**, cu rezerva privind conversiunea. (p. 76-77)

C.A.Spulber / nov.'31

15.) **Victor Iamandi (PNL)** , **discurs la mesaj, 25 nov.'31**

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : text integral xerox. Lipsesc citeva fraze de inceput .

Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.

Discurs dispersat problematic la fișierele respective .

Metodic, fără menajamente , spulberă opera de **guvernare cu "tehnicieni"** ;

face pentru **Iorga și Argetoianu** portrete politico-morale zdrobitoare ;

pledează , cu argumente imbatabile , pentru **guvernarea democratică, partidistă** ;

izbutește un **discurs opozant antologic**.

Este remarcabilă argumentația lui pentru **a reazeza PNL în adevărata lumină** ,

image îndelung falsificată, maculată ,în **continua campanie antiliberală**

dusă de **adversari** ...]

[.....]

▣ **Argetoianu- ideea de partid.**

lamandi : " Da, :) dar d. **Argetoianu a greșit de prea multe ori.**

Cu aceeași dezinvoltură a trecut **de la conservatori la averescani**, la 1918, de acolo, la 1923, **s-a unit cu d.lorga, formînd Partidul Național al Poporului** ; [...] după aceea a trecut în **Partidul Național** , creînd șefia bicefală a acestui partid, în persoana d-lor lorga și Maniu ; în sfîrșit, mai tîrziu, în 1927,[...] a venit cu această scrisoare în care face apologia **partidului liberal și apologia memoriei lui Ion Brătianu** ... (p. 94) [.....]
lamandi / nov.'31, retro 1918

▣ **ACCuza , "cuzismul" ,**

D-voastră, dle Cuza, ați fost permanent inspirat din doctrina conservatoare.

Nu vă supărați pentru că acesta este adevărul pe care vi-l spun cu toată condescendența.

ACCuza : "Mă mîndresc că sunt inspirat din această doctrină "

lamandi : "Din doctrina conservatoare pe care istoria a desființat-o definitiv.

lamandi / nov.'31, retro 1920

▣ **Marile reforme : împrăștierea, votul universal.**

"D-lor deputați, spuneam că **reforme ne aparțin nouă.**

Ele își au origina în **scrisoarea program** - devenită istorică - a lui **Ion I.C.Brătianu** de la **7 septembrie 1913** ; începutul de realizare în **1914**, oprit de mersul războiului și **votarea lor în Parlamentul de la Iași, 1917.** (apaluze PNL)

lorga spunea că a scris **manifestul Regelui Ferdinand** către țărani.

Probabil așa este. **lorga a avut un rol activ** , în epoca pregătirii și realizării reformelor.

D-sa a făcut parte din **comisiunile de la 1914** și **a dat sprijin Parlamentului și guvernului lui Ion I.C Brătianu** , după cum l-a dat și **Take Ionescu**, care intrase și în guvernul de la Iași , pentru realizarea reformelor.

Ceea ce uită lorga este că: **Argetoianu , atunci, a votat contra lor !**

Argetoianu [pe atunci în P.C] era pe punctul :) de a face **să cadă** proiectul de **modificare a Constituției în Senat**, unde majoritatea era mai slabă . (p. 99)

lamandi / nov.'31

▣ **Partid conservator, conservatorism .**

:) **Teoriile formulate** în această Cameră de d.deputat **Spulber , [P.C]**

prin care **contestă atît de virulent dreptul** - noi zicem **datoria** - de **intervenție al statului în rezolvarea conflictelor** de ordin economic și social între diferite categorii de cetățeni , **nu pot sta în picioare.**

Ele aparțin trecutului care nu se mai poate întoarce"

ACCuza : "În calitate de conservator. "

lamandi : " Dle profesor Cuza , **partidul conservator din România nu mai poate reînvia.**Partidul conservator **a trăit atîta timp cît se putea sprijini pe marea proprietate** , care constituia **suportul economic** care îi dădea **tăria politică.**

Din clipa în care **latifundiile au dispărut , partidul conservator s-a dus și el"**

ACCuza : "Noi revendicăm pentru noi onoarea de a fi **partidul conservator național"**

lamandi : "Cît despre comparația pe care o faceți dvs cu conservatorii din Anglia , eu cred că d.prof.Cuza este cel dintîi care să vă poată spune că nu este deloc conformă cu realitatea.**Cu orice s-ar putea compara partidul conservator** , care de altfel , nici nu există în România, **dar nu cu partidul conservator din Anglia.**

Partidul Conservator din Anglia, la 1867, a trebuit să dea el însuși **votul universal** , lucru care nu s-ar fi întîmplat niciodată în România , pe vremea **cînd partidul conservator exista la noi.**" (p. 100)

lamandi / nov.'31

16.) dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj. Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cât mai mulți.

Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi discursuri**, spre exasperarea celorlalți
Chestiune de Regulament : roagă **să nu fie întrerupt**, și toate chestiunile să i se pună la sfârșitul discursului. **Repetă aluziv** că trebuie să-și spună părerea despre guvernare , pentru că ... dacă "**mîine-poimîine**" **guvernul cade**, să nu poată fi trasă la răspundere și opoziția, deci și partidul său]

Lupu / dec.'31

▣ Conversiunea

[LD :Atenție ! ce întoarcere spectaculoasă la dr.Lupu !

Lupu, radicalul de stînga, devine **apărătorul moșierilor și al proprietarilor urbani !**

Sau... de abia acum este , în sfârșit , sincer și vede unde a dus demagogia deșănțată țărănistă !? sau, biologic, este firească, deplasarea spre dreapta!?

Sau, între timp... are și el " intrerese " ?!

În orice caz, convertirea este spectaculoasă !]

Lupu / dec.'31

Autocritică față de moșieri!

" Cum se face că **vechiul conservator, boierul Argetoianu**, a uitat deoparte pe toți acei **nenorociți mari proprietari**, mai săraci astăzi și mai calici decît țaranii ?!

Vă rog să mă ascultați , și eu am partea mea de vină și noi toți suntem vinovați **față de clasa marilor proprietari**, căci în focul nostru din 1919 , **am privit cu toții numai latura socială a problemei , :) nu am ascultat nici cuvîntul lui Nicolae**

Filipescu, nici al altor **conservatori de baștină**

(**aplauze la Liga Vlad Țepeș**), **care apărau** acest punct de vedere ,

și **punctul de vedere al producției**. Apoi, d-lor, **proprietatea mare**,

așa cu defectele ei, lăsînd deoparte pe absenteiști și pe toți aceia care nu lucrau moșiile,

erau modele de agricultură

și, așa cum au fost atunci, puteau să fie și astăzi și mîine ,

așa că **nu putem să lăsăm deoparte pe marii proprietari**,

tocmai pentru că ei au fost cei mai gospodari [...]

Trebuie să-i vîrîm și pe ei în conversiune.

Să nu-mi spuneți că fac demagogie !

Să mă trăsnească sfîntul , dacă mă gîndesc la altceva decît

la interesul tuturor ! (**apaluze prelungite la majorități și la P.Ț**)

Lupu / 'dec.'31

▣ Majoritățile parlamentare.

[LD:interesant! Contestă dreptul unor grupări de a se considera în "opoziție" , cînd **nu au girul electoratului , în această postură.**

Ori Liga Vlad Țepeș a candidat și s-a ales în cartel electoral cu guvernul .]

[.....]

/ " Dar dacă v-ați înșelat cu marele lot al partidului liberal,

văd că **nu stați mai bine nici aici** (**arătînd spre Liga Vlad Țepeș**) Deodată văd că a înviat figura legendară a lui Vlad Țepeș , iar silueta subțire a d-lui inginer **Periețeanu** ,

se ridică și declară că d-nealor au părerile lor;

iar **noul teoretician al căruței cu boi**, cum foarte bine spune d.Grigorovici ,

d. **Spulber**, vrea să reînvie **conservatorismul vechi.**

Vasăzică, iată 15 inși cari nu sunt cu majoritatea."

Lupu / dec.'31

17.) Costin Sturdza (Liga "Vlad Țepeș") , discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 301-302)

[LD : Debut parlamentar .Vorbește imediat după **IGDuca** (care cere revenirea la sistem constituțional) și **lorga** (care nu se intimidează, promițînd să răspundă la final)

Discurs sub formă de **replică punctuală** lui **Duca**, în **apărarea guvernului Iorga**.
Denotă : cultură parlamentară ; artă oratorică ; orgoliu "domnesc" ; șarm "boieresc" ;
Dar (pentru a intra în jocul lui speculativ) ... nu-l cunosc suficient pentru a putea
presupune **ce fel de bilet ,semnat " ton Jo"**,ar fi trimis în acea seară...]

Sturdza / dec.'31

▣ PNL – Duca

" [...] nu pot totuș să nu relev - și s-o relev cu toată deferența unui debutant , pentru șeful unui mare partid politic - **contradicția** între toate **declarațiile** reprezentanților partidului liberal **pînă astăzi**, și între **temelia** pe care onoratul domnul **Duca** ,
pune motivele pentru care partidul liberal **retrage încrederea guvernului**.

" Pe cînd **oratorii ceilalți** puseseră chestiunea pe **terenul constituțional** și
bizuiseră **retragerea încrederii** guvernului , **fără baze electorale**,

:) **șeful** partidului liberal, dîndu-și seama de slăbiciunea acestei teze , atunci cînd în
clipa formării guvenului i-a acordat sprijinul întregii sale organizații electorale,
a răsturnat problema și a zis : vă retragem încrederea , **nu pentru felul cum ați venit** ,
nu pentru faptul **că ați venit**, dar pentru ceea **ce ați făcut**
sau pentru **ceea ce nu ați făcut**, de la sesiunea din iunie și pînă astăzi.
Și atunci : politica bugetară, politica agrară, politica școlară și politica externă: "(p. 300

Sturdza / dec.'31

▣ Politica bugetară .

" **Primul său buget a fost depus ieri** [2 dec.'31] și nu s-a luat încă în discuție.

Bugetul în care s-a guvernat pînă acum **este bugetul partidului Național Țărănesc**.

:) Cum poate **un șef de partid să acuze guvernul** de o politică bugetară , care nu și-a
făcut nici măcar prima zi a începutului ? " (**apaluze la majorități**) (p. 301)

Sturdza / dec.'31

▣ Politica agrară

" **Rezultatul ? Acel paleativ** , evident, al **timbrului pe pîine** și al **taxei de export**,
după toată tragedia **depresiunii agricole mondiale** și după **politica** care , de la 1918 și
pînă dăunăzi , **:)** prin taxe de export **a zugrumat agricultura** și au făcut-o incapabilă să
reziste acestei crize mondiale ! " (**aplauze la majorități**) (p. 301)

Sturdza / dec.'31

▣ Școala

" În materia aceasta a organizațiunii școlare , în care nici **un an** , nici chiar **cinci ani** de
activitate , nu pot să ne dea perceperea exactă a rezultatelor,

:) **se vine la un început de an școlar** , trei luni după ce s-au deschis școlile,
și se discută rezultatele reformelor școlare !"

Iorga : " Dle Costin Sturdza, dă-mi voie să aduc ceva **în sprijinul argumentului**
d-tale. La Cernăuți, iese acum **o revistă pedagogică** ; o scoate un eminent

pedagog, d.**Narly**,care arată toate încercările de a reface învățămîntul ,
care s-au făcut în ultimii ani; d.Narly, nu are nici o Irgătură politică cu mine .

D-sa termină așa : că **prima țară** , în care **un om** a avut **îndrăzneala să înlocuiască**
învățămîntul de formă cu **un învățămînt de libertate** , este România.

Eu , avînd să **aleg între sentința unui pedagog** și între **sentința cuiva [Duca]** care,
după știința mea, **:)** **nu s-a ocupat niciodată** cu această nobilă știință,

eu accept părerea revistei pedagogice de la Cernăuți ." (p. 301)

Sturdza / dec.'31

▣ Politica externă.

" ...zicea onoratul domn **IGDuca** , criticînd politica externă a guvenului ,

[**LD nu a criticat-o !**] că recunoaște că nici o clipă **guvernul nu s-a abătut**
de la politica tradițională a României, dar spunea : nu știu cum ați făcut ,
nu știu ce ați făcut , dar am simțit totuși **ceva**

Iorga : “Aici întreruperea mea o fac încet și hotărît.Își închipuie cineva că politica franceză este așa de dezorganizată încît, fiind **la Paris** șeful unui guvern care inspiră Franței neliniște,**președintele Republicii franceze ar fi asistat** , pentru înția oară, **la ceremonia deschiderii cursurilor** , care corespundea cu acordarea diplomei de doctor honoris causa, a Universității din Paris ? (aplauze la majorități)

Sturdza : “ Evident , d-le prim ministru, fiindcă onoratul domn **Duca** , nu vorbea de o părere a sa proprie, ☹️ci de **impresia** pe care cineva poate s-o aibă citind **o anumită parte din presa franceză.**”

Iorga : “ Cînd am fost la Paris , **nici un singur ziar francez** nu a arătat **neîncredere față de guvernul** pe care am onoarea a-l prezida.[...] Uitasem pe unul, **ziarul comunist ,acela da.**” (p. 301)

Sturdza / dec.'31

▣ **Parlamentarism**

[**LD : după opinia sa, deoarece retragerea încrederii în guvern de către PNL, nu putea fi motivată...declarația lui Duca ar fi avut altă adresă...**]

“ [...] trebuie să recunoașteți , împreună cu mine, că această **viață parlamentară** - a spus-o la un moment dat și d.profesor Iorga care este vechi parlamentar - are , și în special cu prilejul debaterilor Adresei, **:) o oarecare aparență**, cel puțin , **de teatru, de factice ; :)** **pozițiile** se iau de multe ori **exagerat** , pentru a **impresiona** pe unii , pentru a avea **ecou** în altă parte .[**LD : la Rege ?**]
Și eu adaug aici că **pentru prima dată** cred că **aducem această hotărîre** , de a introduce în debaterile Parlamentului și, în special, în împrejurările atît de grele ale țării, **o notă de desăvîrșită sinceritate.**”

Iorga : “Foarte bine !”

Sturdza : “ Dlor deputați, s-a ales de curînd și a început să lucreze **Parlamentul englez**.În prima ședință în care s-a înfățișat guvernul , **un șef de partid abandonat** de majoritatea **partidului său**, n-a auzit **nici o întrepruzere, nici o aluzie**, nicio umbră de **acuzare de fripturism** .Cu toții **și-au dat seama de primejdiile** care apasă asupra țării.În aer plutea **umbra ascetului de altă rasă** , care discută de la egal la egal cu Marele Imperiu, plutea în sală **depresiunea orgoliului național, lovit prin căderea mîndrei monete naționale**, și a fost **o atmosferă de liniște solemnă** , de putere stăpînită și de **desăvîrșită sinceritate** “ (aplauze la majorități)

“ Nu e nevoie să mergem așa de departe.În țara aceasta , **în primele divanuri** ,[1831] al căror **centenar** se sărbătorește acum , atunci cînd **oamenii părăseau de bună voie privilegiile și prerogativele clasei lor** [boierii !] și **hotărau pentru binele țării , Unirea Principatelor și Dinastia străină**, era iarăși în **spiritul de jertfă , o desăvîrșită sinceritate** ...

Iorga :”**Sigur !**”

Sturdza : ... fiindcă oamenii își iubeau țara și voiau s-o slujească .

Oamenii așa sunt făcuți , ca cel puțin **în două împrejurări să fie sinceri** : cînd le e **frică** și cînd **iubesc**.**Frica** și cu **dragostea** sunt cele două clipe care **descuie rezervele de sinceritate** ale omului .” (p. 302)

Sturdza / dec.'31

▣ **Moravuri politice.**

:) Îmi mai aduc aminte , fără să vreau, de **cuvîntarea** onoratului **d.Duca** , în cealaltă sesiune , cînd spunea :

< Noi am fost sinceri și la 8 iunie și sinceri suntem și astăzi.>

Desigur că avea dreptate.La 8 iunie fuseseră **sinceri** pentru că **le era frică** ; și **astăzi** sunt **sinceri** , fiindcă **iubesc prea mult**.

(**ilaritate, aplauze la majorități**)

...Își amintește că în preajma războiului, la 1914, de **drama politică** ce s-a petrecut la **Paris**, cînd **soția lui Joseph Caillaux a împușcat pe directorul ziarului “Figaro”** , pentru **un bilețel** adresat unei prietene , în care **Caillaux** (ministru de finanțe) , în seara cînd susținuse proiectul

impozitului pe venit , scria acelei prietene :
**<Am susținut cu toată vigoarea impozitul pe venit;
sper că va fi înmormântat pentru totdeauna. >**
(**ilaritate, aplauze la majorități**)

“Mi-am adus aminte atunci când am ascultat **elocventa cuvîntare** a onoratului domn **Tătăărăscu** , **violentul atac împotriva guvernului** și mi-am zis :
nu am desigur dreptul să-mi închipui că onoratul d.**Tătăărăscu** ,
scrie astfel de bilete , dar , **dacă ar scrie** , sunt convins că în seara aceea
**ar fi scris un bilețel : < am atăcat cu toată violența guvernul.
Sper că aceasta nu- l va face să cadă >**
(**ilaritate, aplauze la majorități**)

“În aceeași zi, **onoratul d. Lupu** a ținut o foarte frumoasă cuvîntare , prin care **a apărat guvernul împotriva atacurilor d-lui Tătăărăscu** , și m-a îndrituit să gîndesc că,
dacă după aceea , d. dr.Lupu **ar fi scris un bilețel**, ar fi spus :
<... **am apărat** cu toată puterea **guvernul**.
Nădăjduesc că totuși se va remania . >
(**ilaritate, aplauze la majorități**) [.....]

(p. 302)
Sturdza / dec.'31

▣ Răspunsul la Mesaj.

“ Dlor deputați, **primul nostru motiv** - celelate le vom discuta la buget și la legile speciale – **pentru care votăm Adresa de răspuns la Mesaj**, este **convingerea absolută** pe care o avem că , **pe această bancă ministerială** , **nu este nici un om care să vorbească ziua într-un fel** , pentru a scrie **seara bilete semnate < ton Jo >** “ (**apaluze la majorități**)
dr.Lupu : :) ” Die Sturdza, finalul d-tale a fost **meschin și nedemn de tonul discursului** pe care l-ai ținut ; **meschin** în sensul spaniol, al d-lui Iorga , adică **<sărac cu duhul >** [**LD: mai degrabă iezeit !**]

Voce : “Arab, nu spaniol “

N.Miclescu (vicepreșed.Camerei, Liga Vlad Țepeș) : “ **Meschin** este un **cuvînt parlamentar** , prin urmare ,dle dr.Lupu, **nu vă cer să-l retrageți .**“ (p. 302)
Sturdza / dec.'31

18.) **C.Spulber (Liga Vlad Țepeș) , Declarație la Conversiune , 25 febr.'32**

(DAD, MO 50, șed. din 25 febr.'32)

[**LD: fișă; nexeroxat .**]

/ Liga se consideră **străină de orice "combinație politică"** , independentă de **"contingentele electorale"** ;
/Consideră conversiunea un " **pericol** ce amenință temeliile moral.politice ale statului" ,
"operă răufăcătoare "
/lasă toată răspunderea pe seama guvernului Iorga-Argetoianu .
/ **Va vota contra legii .** Spulber/ febr.'32

19.) **Emil Ottulescu (Liga Vlad Țepeș) , la conversiune, 4 mart.'32**

(DAD, MO 55, 4 mart.'32.)

[**LD:fișă, nexeroxat**]

/ Largă explicație la **opoziția față de Conversiune;**
/ Interven și alți țepiști , mai ales **C. Sturdza** ;
/ **gral Cantacuzino**, cere cu demnitate ca **cavalerii Ordinului Mihai Viteazul să fie scoși din Conversiune .** Ottulescu / mart.'32

20.) **G.Ștefănescu-Goiceanu (PT-Lupu) , la conversiune , 5 , 6 martie '32**

(DAD, MO 54, șed. din 5 mart.'32, p. 2041- 2082)

[**LD:Xerox integral.Cel mai lung discurs.P.d.v. radical-țărănist ; deputatul , evident, pune**

mult suflet și zel pentru problemă. A fost foarte activ , participînd , în țară, la toate întrunirile unde s-a dezbătut chestiunea. Stăpînește - economic, juridic, social - toate argumentele pentru susținerea tezelor țărăniște.]
Goiceanu / mart.'32

▫ Pozițiile partidelor față de conversiune

Conservatorii . Este curios că nu au fost alături de PTJ , împotriva unui ban leneș și abuziv, apărînd plugarul, agricultura și pămîntul. În schimb, conservatorii s-au împiedicat în formule, în teze, în teorii, refuzînd realitățile: "intangibilitatea creanțelor" , "securitatea tranzacțiunii" etc etc... (p. 2042)

Goiceanu / mart.'32

21 .) **I.Florea** (majoritar , iorghist ?) "Cazul Romulus Boilă " , 12 martie '32

Voicu Nițescu (PNȚ), **Ion Mihalache**, **Ed.Mirto**, "Cazul Romulus Boilă " ,
14 martie '32 // Declarații pro- Legea controlului averilor și apărarea onoarei
(contra calomniei) // **Spulber**, 14 mart.'32

[LD: "Țepiștii "sunt f. activi, îi hărțuie cu întrebări pe cei ce încearcă să lămurească lucrurile. **Vezi la fișier Etică**)

Declarațiile partidelor în finalul dezbaterilor la "cazul Boilă"

[LD: Fie din motive electorale, fie din scrupul moral, fie din reala îngrijorare față de reacțiile opiniei publice, se înregistrează **o deplină unanimitate în parlament** : toate partidele cer și sprijină proiectul de **lege privind controlul averilor și apărarea onoarei** , propus de PNȚ.

Unii punînd accentul pe "**control**", alții pe "**onoare**"]

22.) **Liga "Vlad Țepeș "** (**C.Spulber**)

" În numele "Ligii Vlad Țepeș" , **cer cu insistență** ca **proiectul pentru controlul averilor să fie prezentat** pentru luare în considerare , **chiar în ședința de mîine** , și rog **Camera să găsească mijloacele necesare pentru aplicarea legii**.

"Față de **consimțămîntul unanim al partidelor** reprezentate în această Adunare, rugăm biroul Camerei, **să ia măsuri ca proiectul de lege** din inițiativă parlamentară pentru **controlul averilor și apărarea onoarei**, să fie trimis de îndată **la comisia respectivă** , pentru ca de urgență să fie adus în **dezbateri publică** a acestei Adunări "**(apaluze)** (p. 2451)

23.) **N.Miclescu** (**P.Conservator**, **vicepreșed. Camerei**) , **Declarație la Conversiune** ,

23 mart.'32 .

(DAD, MO 67, șed. din 23 mart.'32)

[LD: **fișă ; nexeroxat**]

/ Face o declarație în numele **Partidului Conservator** , prima oară explicit sub această denumire , de ce este **contra Conversiunii** ;

dr.Lupu : :) au votat contra Legii , pe cînd **erau Ligă și în cartel electoral** cu guvernul. De 4 zile , **liga aceasta a murit !** și astăzi...
sunt **Partid Conservator !**

:) **Biroul să declare scaunele vacante** , deoarece d-lor au candidat sub altă firmă. Vechiul **Partid Conservator a dispărut !** D-lor vor să-l reînvie !

Foarte bine! **Dar fiți cavaleri dați-vă demisia din Parament,**

prezențați-vă țării cu noua doctrină conservatoare ,

și apoi să veniți aici să votați , contra sau pentru.

[**Costin Sturdza**, **C.Spulber**, **N.Miclescu** , **explică votul contra**]

Miclescu : **Dacă lorga** (în numele Uniunii Naționale) , **le va cere demisia,**

ei o dau.

N.Iorga ; Nu poate uita colaborarea lor în alegeri , așa că....

Nu are nimic împotriva să rămână în Parlament."

Miclescu / mart.'32

Căderea gov.Iorga

Eșecul Titulescu

Guvern de "alegeri" Vaida

24.) **Partidul Conservator , Grigore Filipescu, atitudine, iun.'-iul.'32**

Conservatorii ardeleni

("Dimineața" , 21 iun.'32)

Partidul, în plină campanie electorală.Această tînără organizație , și-a depus lista , în frunte cu președintele PCdin Ardeal, **av.Vasile Cupărescu** (ex-prefect de Odorhei) . Pentru duminică, 3 iul., era anunțată o întrunire electorală la **Cluj**, Cu participarea lui **Gr.Filipescu** .

Comunicat P.C.

("Dimineața" , 12 iul.'32)

Comitetul Executiv al PC , întrunit în locuința lui **Grigore Filipescu** , a constatat, în unanimitate , că ceea ce predomină în situația actuală, este
/ îndrumarea activității economice;
/ ordine în finanțele țării ;
/ stabilitatea monetară;
/ strîngerea impozitelor;
/ Economii , reducerea inutilităților, simplificarea org.de stat
/ echilibrarea bugetului ;

.... **"Orice guvern care va lua angajamentul de a aplica aceste principii , va avea sprijinul partidului conservator.**

El crede că , **un guvern de largă concentrare** ,va avea mai puține dificultăți , va prezenta mai multă suprafață și va avea , deci, **mai mult șansa de izbîndă."**

PC / iun-iul.'32

25.) **Manifest electoral , "Liga Vlad Țepeș" - Partidul Conservator, iul.'32**

(BCS, fd.St.Georges, pch.LXVII, ds. 2, f. 28)

Cetățeni,

"De la întemeierea regatului , nu am trăit o epocă de lașitate ca cea de azi.

O lege scelerată [Conversiunea!] a distrus cu desăvîrșire creditul, economiile oamenilor [....] Singuri, Partidul Conservator, au avut curajul în Parlament să voteze contra legii, imorală, inaplicabilă.

PC ia angajamentul să ceară înlocuirea ei cu o lege civilizată .

PC se adresează proprietarilor mari și mici , care au ceva de apărat în această țară.

Boșevismul se infiltrează în toate straturile societății ,
din cauza lipsei de solidaritate a elementelor burgheze .

Să strîngem deci rîndurile burgheziei.

Votați cu toții semnul PC [**două triunghiuri cu vîrfurile ascuțite unite la mijloc: ▷◁**]

26) Rezultatele alegerilor din aug.'32

Vezi la fișier **Alegeri și Sistem de partid** .

27.)